

is, de tételes elismerésre talál a biztosítótársaságok kötvényeinek blankettáris kikötéseivel szemben abban a formában, hogy a biztosítótársaságok állami felügyeleti hatóságának joga van a társaságok által használt blanketta szerződéseket felülbírálni, illetve a blanketta igénybevételét a felügyelő hatóság engedélyétől függővé tenni. A másik ezzel összefüggő szempont az erősebb fél túlhatalmának korlátok közé szorítása, amely témáról szélesebb keretben írtam (A túlhatalom korlátozása, Jogt. Közöny 1922. évi 760. sz.). A bírói gyakorlat, amint ezt a jelen eset is mutatja, a túlhatalom elé csak akkor állít gátat, ha valamely kikötés már egyenesen a jó erkölcsökbe ütközik. De ez a mostani határozat is mutatja, hogy a bíróság értelmezési joga sok esetben segíthet az ilyen oktrojált kikötésekkel szemben és hogy a jó erkölcsök címén sok oly szerződési kikötés hatálytalanítható, amely méltánytalanul és egyenlőtlenül osztja meg a jogokat és kötelezettségeket. A Kuria határozata mindenestre örvendetes jelenség.

B. S.

Magánjogi csábítás. Felperesnő alperes ellen házassági ígéret, majd csábítás alapján lép fel kártérítéssel. A bíróságok által megállapított tényállás szerint felperesnő alperes találkat kérő levelére azonnal válaszolt és a nemi érintkezés megkezdése előtt alperes kérésére orvosilag is megvizsgáltatta magát. A Curia felperesnőnek a kir. ítélőtábla elutasító ítélete ellen emelt felülvizsgálati panaszát elutasította azzal az indoklással, hogy fenti körülmények mellett az a tény, hogy történt-e házassági ígéret vagy nem, az ügy eldöntésére nézve befolyással nem bírhat, mert az a nő, ki erkölcsi tekintetben olyan „felvilágosult”, mint azt a megállapított tényállás bizonyítja, a házassági ígéret által tévedésbe ejthető nem volt és így csábítás fenn nem foroghat. (Curia P. III. 521/1926.).

A házasságon kívüli nemi közösülségből rendszerint a nőnek igénye csak akkor származik, ha a közösülés a kritikus időben történt a gyermek születése előtt. Ez az igény a szorosabb értelemben vett szülési költségeken kívül a gyermek tartására szorítkozik. Ezt a kötelezettséget egyszer a férfi vélelmezett apaságán alapuló tartási igénynek, máskor meg quasi delictumos kötelezettségnek minősítették. A gyermek tartása és az erkölcsi felfogás tényleg indokál szolgáltak a jogi szabályozásnak, de nem jogi alapjai a kötelezettségnek. Nálunk, ahol az exceptio plurium concubentium nem emelhető és ahol a gyermeknek a perelt férfi által való nemzésének kizárt volta nem bizonyítható, apaság vélelméről komolyan nem lehet szó. A quasi delictumos felfogás a jog és erkölcs összezatvarásából ered. A házasságon kívüli nemi érintkezés, amelyben a felek szabad akaratmegegyezésén alapul, a mai pozitív jog szerint nem jogellenes és az erkölcsi társadalmi elítélésének a jogi következménye nem az, hogy a nő részére valami kártérítési vagy más igényt alapít meg, hanem ellenkezőleg az ebből a causából származó ügyleti kötelezést, mint turpis causa obligatiót, érvénytelenné tesz. Itt tulajdonképpen a férfi részéről a saját veszélyére való cselekvés (Handeln auf eigene Gefahr) egy esetéről van szó, ahol a kártérítés terjedelme a tartási igényre van korlátozva.

Másként áll a kérdés, ha a nő akarata, beleegyezése nincs

meg, vagy csak látszólagos. Nem szólva a kényszer büntetőjogi eseteiről, a vis relativa, a tévedésbeesítés, a nő kiskorúsága és tapasztalatlansága kihasználásának eseteire gondolunk. Ilyen esetben magánjogi csábítás forog fenn és delictumos kártérítési kötelezettséget alapít meg. Fenti perben a Curia fel fogása helyes, mert egy tapasztalt nőnél ugyanazok a körülmények nem tekinthetők komoly megtévesztésnek, melyek egy tapasztalatlan leánynál már annak vehetők. A nemi érintkezés és a házassági ígéret között nincs is meg az okozati összefüggés. Ha azonban olyan eset forogna fenn, hogy komolyan bizonyítható, hogy a nőnek más valaki megkérte a kezét és ahhoz hozzá is akart menni és ekkor a férfi erről lebeszélte azzal, hogy a közel jövőben elveszi és ez a nyilatkozat komolyan vehető formában történt, akkor még a fent körülírt tények mellett is lehetne szó a nő kártérítési igényéről.

E megjegyzések a pozitív jog szempontjából tétettek és nem foglalnak magukban de lege ferenda állásfoglalást.

Ifj. dr. Szigeti László.

Vagyongfelügyelői díj mérséklése. Az alaprendelet hatálya alatt meghozott és a vagyongfelügyelő díját megállapító elsőbírósági végzés ellen sem az adós, sem a vagyongfelügyelő felfolyamodással nem élt és így az elsőbíróságnak határozata jogerőre emelkedett és az eljárás befejezést nyert.

A győri kir. ítélőtábla az 1925. évi november hó 19 én P. II. 2694/1925—92. szám alatt hozott végzésével az adós vagyonának értékesítésére megválasztott bizottság tagjait kötelezte, hogy a vagyongfelügyelő részére megállapított 200 millió koronát az adós értékesített és értékesítendő vagyonából fizessék ki. E végzés ellen több hitelező és az adós további felfolyamodással élt.

A kir. Kuria Pk. III. 8167/1925—97. szám alatt a felfolyamodásokat hivatalból visszautasította, mert az 1925. évi január hó 3. napján indult ezen csődönkívüli kényszeregyezségi ügyben alkalmazandó 4070/1915. M. E. sz. rend. 60. §-a nem hagy fenn kétséget a tekintetben, hogy csődönkívüli kényszeregyezségi ügyben, annak bármely szakában és kérdésében, amennyiben a kir. törvényszék végzése ellen jogorvoslatnak van helye, végső fokban a kir. ítélőtábla határoz, tehát a kir. ítélőtáblának kényszeregyezségi ügyben II-od fokban hozott végzése ellen felfolyamodásnak semmi körülmények között helye nincsen.

A vagyongfelügyelő díjainak megállapítása s megfizetése tekintetében való intézkedés, még ha ez az intézkedés, mint a jelen esetben, az egyezség jóváhagyása s ez alapon az eljárás befejezetté nyilvánítása utáni időben történt is, kétségtelenül kényszeregyezségi ügyben hozott határozat s így a kir. ítélőtáblának az a végzése, amely szerint a kir. törvényszék által elsőfokon hozott elutasító határozat megváltoztatásával helyt adott a vagyongfelügyelő azon kérelmének, hogy az adós és az adós vagyonát értékesítő bizottság tagjai a vagyongfelügyelő díjainak megfizetésére köteleztessenek, felfolyamodással meg nem támadható.